

M TÔI (2)

M TÔI, NG I CON X HU M NG M

Anh em chúng tôi gọi mình là “M”. Tiếng mình không sang như tiếng mẹ, không quê như u, bà m, không xu xuà như má mà lại ngọt ngào hơn th th ng.

M là tiếng địa phương của người Hu. Tôi không tìm hiểu cụ thể ngữ pháp tiếng mẹ ở đâu có những ngay từ bé vì Đà là đất của dân tộc, nên bè gọi mình khác nhau: m, me, m, má, u,

b m... Tôi v n v lý gi i.

“M là cây lúa non không có m thì không có lúa, không có g o. Cây m c n thi t cho cu c s ng c a ng i ta m thay. Không có m , con ng i không s ng và n đ c, con thi u m b v đ m i b . V y g i m b ng m vô cùng xác th c và thân thi t”.

Hình t ng m và cây lúa non hoà qu n vào nhau khi tôi còn bé đ n nay mãi mãi v n nh th .

Lúc tr , dáng ng i m tôi nh nh n, thon tròn khuôn m t xinh x n, trán cao, đôi m t sâu có màu xanh biêng bi c, con m t nh bi t nói, chi c mũi hài hoà v i khuôn m t, duyên dáng nh t khi m c i hay nói, m t lúc đ ng ti n in sâu trên má. M c dù m tôi ch a h c h t b c ti u h c nh ng đ u óc c c k nhanh nh y c ng thêm gi ng nói đ u dàng c a con gái Hu , bà luôn chi m đ c tình c m c a ng i đ i đ n. T thu bé, m luôn thích cái đ p, m trau chu t t ng cái áo, cái qu n Nh ng b c nh ch p m tôi t bé đ n nay bao gi cũng g i hình nh ng i đàn bà đ p m n mà, mái tóc u n b ng b nh lúc xoã ngang vai, khi b i cao hay k p i, c đeo ki ng, v sau này chu i ng c màu c m th ch là v t b t ly thân nh ng đ p vào m t ng i xem v n là đôi m t nh bi t nói, má lúm đ ng ti n th t sâu.

M tôi lúc m i 16 tu i, m r dì Ni – ng i b n chí c t c a mình qua ch Đông Ba. M b o ông gác ch :

- Ông nì ! Hai đ a tui mu n đ n hàng bán. Ông x p cho t i tui g n b n ò nghe
- R a ! Hai o mu n bán chi ?
- Thì hàng t p hóa.

C a hàng m tôi bán kim ch , g ng c... nh ng th ịt v t. M r t khéo tay, m v a bán hàng v a nh n len đ đan áo thuê. Len đ c a khách, m gom i đan mũ, v treo lên bán. Đây là th i k h nh phúc l ng m n nh t c a m tôi. Ch Đông Ba n m c nh dòng H ng Giang nhi u ng i qua i trên b n ò, m ng i đ đ o trên b sông và không ít ng i mê cô hàng xén xinh x n.

M i sáng m tôi bày hàng ra s p, m nh t n i k bi t bao là th t , m cùng dì Ni đ c t ng lá th , c i vô t . Ngày đó, có anh h c trò đ ngang qua, không dám ghé i, t i đ n lên đ ị bài th :

Đ n b n ò ngang đ th y bu n

- *Nhìn dòng H ng ch y gi a tr i th ng*
- *Mêng mông m t d b vô t n*
- *Bóng ch c thuy n qua đ v n v ng*
- *Tôi đã hàng ngày b c đ n đây*
- *Ph n hèn không dám ng m tr i mây*
- *Đò qua m t chuy n t duyên bén*
- *C a khách sang thuy n đ t nh say*
- *Thuy n i có h u n i ta không?*

Sao mãi nhìn ta v ì nh lòng
Th n th c đáy lòng song ch ng hé
Lòng th đón b t n i tình không

Lúc y, m tôi đã ph ì lòng ba tôi, m đâu còn đ ý đ n ai n a, anh h c trò bu n bã.

Đã m y lâu r i tôi m i trông
Lòng bu n lại lán ì mênh mông
Thuy n i! Trên n c H ng Giang ch y
Có b t lòng ta tê tái không?
C mu n quên đi nh ng mu n s u
T ì lòng d p b t n i tê đau
Than ôi! Đang s ng trong tình ái
M t v t th ng lòng r quá sâu

Nhà ông bà n i tôi ì làng An C u n m khu t sâu, t c u An C u v đ n nhà ph ì m t hai m ì i phút đi b , ngõ vào có hai hàng tre xanh cao ngút ngàn, đêm đi v nghe ti ng tre ch m vào ngau kêu k o k t đ n r n ng ì i. ba tôi là m t h c trò nghèo hi u h c

Thu thi u th i mình lên ì nh h c
Đ ng thì xa mà hai bu i đi v
B c chân chim đùa vui s i đá
M a xé chi u đông n ng đ t tr a hè

Đ u b ng thành chung xong, xin đi làm nh ng cái nghèo v n đeo đu i ba tôi .

Chi c áo dài đen c u cho con m c
Cũ ì lâu nên v t rách vai s n
M khâu nhíp ì ng đ ng kim mũi ch
Lòng th ng con ch m vá m thân con.

M i sáng, ba đi làm ph ì ngang qua nhà ngo i, b c xu ng đồ ì i g p s p hàng c a m . So v i nhi u thanh niên theo đu i m tôi, ba có ph n thua thi t nh ng ba h n ng ì i ì tâm h n thi sĩ, ch nghĩa vào tay b ng có h n. Ông nhìn cô hàng xén bên giòng H ng Giang có dáng d p c a cảnh hu tr ng (Hu là tên th i con gái c a m tôi.)

Sao không hò h n ì i thăm em
Hoa n ng chi u xuân r ng tr c th m
Đ i ng n ng hoài song c a khép
B i h i ch a th y dáng ki u liên
...

Ngày đó em còn tu i m ng m
Nâng niu lòng m m i lên ba
T ng mùa xuân ì i hoa xuân n
H ng ph n thêm h ng áo t u th

Một bài thơ đã gắn chặt đời hai người với nhau.

Tuổi mới sáu em bán hàng bên chợ

□□□□□□□□□□ *Anh thơ sinh học thầy khóa thôn trong*

□□□□□□□□□□ *Nhà gần gũi lâu lâu cùng gặp gỡ*

□□□□□□□□□□ *Hẹn hò nhau mai thành vợ thành chồng*

Mã tôi không thu được gì vì trí thức nông mướn có số đồng bạc cầm với nòng thóc. Mã sẵn sàng chia sẻ những khó khăn với bà thầy, mướn đàn đồng bạc chi chít áo lo đồng bạc ăn cho ba. Mãi sau này khi suốt đời bà đồng hành với nòng thóc thì mướn tôi luôn đồng bạc ngoài hàng trăm.

Khi ba qua đời mướn làm vợ, bác Kiên là người đầu tiên khổ nhất. Một buổi chiều đi mướn đi bán vải, chồng nói mướn tôi bác thầy tay bưng chích mũ dờ ra. Ôi thôi, bác đã cạo tóc đờu. Thuộc thầy thanh niên đờu tóc râu hai ngôi, đồng bạc đờn, hàng đồng bạc của bác lúc thầy quờ là tảo bở.

Mã tôi đã vào tuổi gần 90, đôi mắt vẫn còn sâu tuy không còn màu xanh biếc của những lúc đồng tiền vẫn còn trên má, mướn thóc đồng đi tìm mướn đờu, uồn tóc. Mã vẫn duyên dáng như ngày nào dù ba tôi không còn nữa. Mướn thóc đồng ngườỉ trờ c của đờn con vờ thăm, đờa nào chờ c ghờo hờỉ lờỉ mờ bài thơ ngày xưa đờ đờỉ sờ p. Mã cờỉ ngâm nga:

Tôi đã hàng ngày bồng c đờn đây

□□□□□□□□□□ *Phởn hèn không dám ngườ m trờỉ mây*

□□□□□□□□□□ *Đờ qua mờ t chuyờ n đờ duyên bẻn*

□□□□□□□□□□ *Cờ khách sang thuyờ n đờ nh say*

Mã tôi đó, người con gái của xã Huồ mướn mướn

PHẠM MAI HỒNG

